

TINNITUSNI SHOVQINLI AUDIOMETRIYA USULI BILAN ANIQLASH VA DAVOLASH CHORALARI

Abdunazarov Toxirjon Sadulla o'g'li .

Central Asian Medical University “Xirurgik kasalliklar” kafedrası assistenti.

Email: tohirjonabdunazarov102@gmail.com<https://orcid.org/0009-0007-4924-3897>**Annotatsiya**

Tinnitus — bu quloqda yoki bosh ichida eshitiladigan sub'ektiv tovush bo'lib, tashqi tovush manbaisiz paydo bo'ladi. Ko'pincha bu simptom eshitish tizimidagi patologik jarayonlarning erta belgisi bo'lib xizmat qiladi. Ushbu tezisda tinnitusni aniqlashda shovqinli audiometriya usulining afzalliklari va ularni davolashdagi samarali yondashuvlar yoritiladi.

Kirish

Tinnitus — bu eshitish tizimining periferik yoki markaziy darajadagi disfunktsiyasi natijasida yuzaga keluvchi kompleks simptomdir. Klassik audiometriya ba'zida bu holatni aniqlashda yetarli bo'lmaydi, ayniqsa fon shovqini ostida eshitish buzilishi bo'lgan hollarda. Shu sababli, **shovqinli audiometriya (masked audiometry)** — ya'ni tovushlar shovqin fonida sinovdan o'tkazilishi — tinnitusni aniqlashda sezgir usul hisoblanadi [1].

Shovqinli audiometriya imkoniyatlari

Ushbu usul quyidagilarga imkon beradi:

- Tinnitus chastotasini aniqlash va uni eshitish pasayishidan ajratish;
- Tovushlar maskalanish chegarasini aniqlash;
- Ob'ektiv va sub'ektiv eshitish chegarasi o'rtasidagi tafovutni aniqlash;
- Davolash samaradorligini monitoring qilish.

Shovqinli audiometriya, ayniqsa **psixogen va sensor-neyrall tinnitusni** differensial diagnostika qilishda foydalidir [2].

Davolash choralari

1. **Giperbarik oksigenatsiya (GBO):** kislorod bilan to'yingan muhit eshitish nervining ishemik hududlarini tiklaydi [3].
2. **Fitoneyroprotektorlar:** ginkgo biloba, vinpocetine, tanakan, cavinton – eshitish tizimida mikrosirkulyatsiyani yaxshilaydi.
3. **Antidepressantlar:** (amitriptilin, sertralin) — markaziy genezli tinnitusta yordam beradi.
4. **Tovush terapiyasi** (white noise, masking): surunkali tinnitusli bemorlarning hayot sifatini oshiradi.
5. **Kognitiv-behavioral terapiya (CBT):** psixogen omillar ustidan ishlaydi.

Klinik tavsiyalar asosida erta bosqichda aniqlangan tinnitus kompleks tarzda davolansa, 70% hollarda simptomlar kamayadi yoki yo'qoladi [4].

Xulosa

Shovqinli audiometriya tinnitusni aniqlashda zamonaviy va sezgir usullardan biridir. Bu metod yordamida bemorning real eshitish holatini aniqlash va tinnitus chastotasini aniqlab, individual davolash strategiyasini belgilash mumkin. Tinnitusga kompleks yondashuv — patogenetik, simptomatik va psixologik darajalarda ishlashni talab qiladi.

Kalit soʻzlar:

tinnitus, shovqinli audiometriya, GBO, fitoneyroprotektor, tovush terapiyasi, eshitish pasayishi.

Adabiyotlar:

1. Henry JA, Zaugg TL, Myers PJ. *Tinnitus masking and residual inhibition*. In: Snow JB (ed). *Tinnitus: Theory and Management*. BC Decker; 2004.
2. Tyler RS. *The Psychoacoustical Measurement of Tinnitus*. In: Vernon J (ed). *Tinnitus*. Allyn & Bacon; 1988.
3. Furuhashi A, Matsuda K. Hyperbaric oxygen therapy for tinnitus. *Acta Otolaryngol Suppl*. 2002;(546):6–10.
4. Martinez-Devesa P, Perera R, Theodoulou M, Waddell A. Cognitive behavioural therapy for tinnitus. *Cochrane Database Syst Rev*. 2010;(9):CD005233.